

Hurakka

1 | 2018 | 20.6.2018

Puheenjohtaja Kalervo Pelkkikangas onnittelee seuramme kanssa 30-vuotissyntymäpäiviään viettävää kummityttöämme Essi Pakarista.

Hurakka

HURAKKA on Vantaan kansanperinteen ystävät ry:n sisäinen tiedotuslehti. Toimintasuunnitelmassa on sovittu, että se ilmestyy 2 kertaa vuodessa.

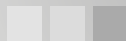
Lehti toimii tiedotuskanavana toimikuntien, hallituksen ja jäsenten etuja vaalien.

Jokaisella on mahdollisuus käyttää palstatilaa lehdessä.

TEKSTIT/KUVAT: **Mirja Antila ja Ene Tammik**
ULKOASU/TAITTO: **Ulla Mielonen**

VANTAAN KANSANPERINTEEN YSTÄVIEN
internet-sivut löytyvät osoitteesta
www.vantaankansanperinteenystavat.fi

PAINOPAIKKA:
Tikkurilan Paino Oy

Hyvät ystävät!

Tämä kevät 2018 on ollut poikkeuksellisen lämmin ja aurinkoinen. Toivottavasti myös kesä tulee olemaan samanlainen. Hieno sää on omalta osaltaan myötävaikuttanut kevään tapahtumiemme onnistumiseen.

Seuramme vietti 30-vuotisjuhlia 21.4. meil-le niin tutussa Päkaksen kotiseututalossa. Kohotimme maljat noin 40 seuramme jäsenen ja kutsuvieraan ollessa paikalla. Muistelimme aikaansaannoksiamme vuosien varrelta ja nautimme toistemme seurasta sekä ohjelmasta, joka ei ollut kovin tarkkaan etukäteen suunniteltu vaan sitä improvisoitiin päivän aikana.

Neljä viikkoa myöhemmin 19.5. lähdimme perinteiselle kevätretkellemme, joka tällä kertaa suuntautui Tammisaareen ja Fiskarsiin. Erinomaisen oppaan johdolla löysimme Tammisaaresta paljon mielenkiintoista nähtävää, kuten myös Fiskarsin vanhasta ruukkimiljööstä. Me mukana olleet 32 retkeen osallistujaa olimme matkaan taas hyvin tyytyväisiä. Lehden sisäsivuilta löytyy retkestä tarkempi selostus ja kuvia.

Jos joku haluaa tutustua Suomen majakoihin, kierroksen voi aloittaa lähtemällä 9.6. seuran retkelle Söderskärin majakalle. Heinäkuulle meillä ei ole mitään ohjelmaa, elokuun tapahtumista tiedotetaan erikseen. Sen jälkeen alamme valmistautua päätapahtumaamme pestuumarkkinoihin, jotka ovat lauantaina 15.9., nyt jo kolmannen kerran. Järjestämme kaksi valmistelupalaveria, joista ensimmäinen on 27.8. ja toinen 10.9. Niissä pyrimme hiomaan suunnitelmiamme ja sopimaan työnjaosta.

Meillä on hyvät perinteiset toimintamuodot

tarjolla pestuumarkkinoita varten, mutta uusia ideoitakin tarvitaan. Pelkät loistavat ideat eivät kuitenkaan riitä, vaan tarvittaisiin myös niiden toteuttajia. Yhdistysten luvatussa maassa Suomessa on viime vuosina kehitys mennyt siihen suuntaan, että kiinnostus vapaaehtoiseen toimintaan on vähentynyt. Uusia jäseniä on vaikea saada, yhdistysten hallituksiin ei haluta, projekteihin osallistuminen ei innosta, ellei siitä saa korvausta. Taloyhtiöidenkin kohdalla on sama ilmiö havaittavissa: uusia hallituksen jäseniä ei helposti saada, jos joku lähtee pois. Toivottavasti seuramme jäsenissä riittää vapaaehtoisuutta, sitä toimintamme vaatii.

Loppuvuoteen sijoittuvat sitten tavanomaiset tilaisuutemme, kuten kekrijuhla, syyskokous, joulujuhla ja joulumyyjäiset. Näistä lähetetään sitten oma tiedotuksensa, mutta kaikki voi lukea myös kotisivuiltamme sekä Facebook-sivuiltamme. Olen parhailaan laatimassa EU:n tietosuoja-asetuksen edellyttämää rekisteriselostetta. Se tulee kotisivuillemme ja seuraavan tiedotteen mukana. Tiedote ilmestyy heinä- elokuun vaihteessa.

Toivotan kaikille
hyvää, lämmintä kesää

KALERVO PELKKIKANGAS
Puheenjohtaja

Marja Sandberg lausuu runoa

Vantaan kansanperinteenyöstävät ry:n 30-vuotisjuhla Pääkaksessa

Seuramme 30-vuotisjuhlaa vietettiin lauantaina 21.4.2018 Kotiseututalo Päkaksessa. Tilaisuuden avasi **Marja Sandberg** lausumalla **Juice Leskisen** runon. Puheenjohtaja **Kalervo Pelkkikangas** piti tervetuliaispuheen menneitä vuosia muistellen sekä tulevaan katsoen ja kohotimme maljat syntymäpäivän kunniaksi.

Kahvitarjoilun jälkeen **Leila Aaltolahti** luki **Esko Vierikon** kirjoituksen Elojuhlien historiasta.

Raimo Tanskanen kertoi **Aune Tarvaisen** ja **Lea Heinämaan** juhlaan lähettämät terveiset.

Jaakko Hietikko viritti yhteislaulun ”Paljon onnea vaan” ja sen jälkeen hän esitti humoristisesti ”*Kuka tänä päivänä onnen saa?*”.

Ulla Lehtinen lausui **Kaarlo Sarkian** runon ”*Lapsuusmaja*”. Puheenjohtaja Kalervo kukitti seuramme kummitytön **Essi Pakarisen**.

Liisa Antila heläytti kanneltaan, jonka jälkeen Raimo Tanskanen lausui ”*Tanssin ennen...*”.

Ullan pyytelyn jälkeen Rami näytti, kuinka jalka vielä nousi komeasti ripaska-askeleeseen.

Helena Tuokkola lauloi **Jussi Lehtisen** säestyksellä ”*Valkovuokot*” ja **Toivo Kärjen** ”*Hyväile, hyväile vaan*”. **Mirja Antila** luki **Aaro Hellaakosken** ”*Kevään tulo*” -runon.

Anneli Korhonen esitti ”*Iloa elämään*” -ohjeistuksen.

Veini Vuorela kertoi Sotungin luonnonilmiöistä, linnuista ja muurahaisista sekä oravasta ja sen viidestä poikasesta ja Sotungin metsissä olevista villisioista.

Kalervo pitää tervetuliaispuhetta

Jaakko Hietikko laulaa kevätlauluja

Marja Sandberg lausui vielä **Maaria Leinosen** ”*Vetivät asvaltivanan....*”

Jaakko Hietikko lauloi ilman säestystä pari kevätlaulua, ”*Metsän kannet*” ja ”*Käen kukuntaa*” **Elsa Kojon** tekstillä sekä ruotsalaisen kansansävelmän ”*Murheesi suista*” säestyksellä.

Elisa Pöyhönen kiitti mukavista juhli-

ta ja lupasi seuraavissa juhlissa esittää laulua ja tanssia.

Juhla päättyi yhteislauluun ”*Tuoksuvat tuomien*” ja **Liisa Pöyhösen** lukemaan seuraamme 15-vuotisjuhlien kronikkaan ja **Rainer Nurmen** puheeseen.

Tilaisuus oli oikein lämminhenkinen ja tarjoilut olivat hyvät. ●

Vantaan kansanperinteenystävät ry:n 30-vuotisjuhla Pääkaksessa

Seuramme

KEVÄTKOKOUS

pidettiin 14.3.2018 Kotiseututalo Päkaksessa 10 henkilön voimin.

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin **Kalervo Pelkkikangas**.

Kokous eteni rutiinin mukaisesti ja lopuksi keskusteltiin alkaneen vuoden toiminnasta. ●

Poimintoja kesän festivaaleista

Kesäkuu 2018

Naantalin Musiikkijuhlat 5.6.-16.6.
Ilmajoen Musiikkijuhlat 6.6.-17.6.
Taidekeskus Salmela, Mäntyharju 9.6.-12.8.
Sodankylän elokuvajuhlat 13.6.-17.6.
Kuopio Tanssii ja Soi 13.6.-19.6.
Iitin musiikkijuhlat 13.6.-17.6.
Pispalan Sottiisi, Tampere 13.6.-17.6.
Karjalaiset kesäjuhlat Kouvola 15.-17.6.
Mäntän kuvataideviikot 17.6.-31.8.
Puistoblues, Järvenpää 27.6.-1.7.
Avantin Suvisoitto, Porvoo 27.6.-1.7.
Sysmän Suvisoitto 30.6.-7.7.

Heinäkuu 2018

Sata-Häme Soi, Ikaalinen 3.7.-8.7.
Jyväskylän Kesä 4.7.-10.7.

Savonlinnan Oopperajuhlat 6.7.-4.8.
Kaustinen Folk Music Festival 9.7.-15.7.
Kemiönsaaren Musiikkijuhlat 9.7.-15.7.
Kuhmon Kamarimusiikki 14.7.-28.7.
Lieksan Vaskiviikko 20.7.-28.7.
Joroisten Musiikkipäivät 20.7.-29.7.
Työväen Musiikkitapahtuma,
Valkeakoski 26.7.-29.7.
Kotkan Meripäivät 26.7.-29.7.

Elokuu 2018

Mäntän Musiikkijuhlat 1.8.-5.8.
Oulun juhlatviikot 1.8.-1.9.
Tampereen Teatterikesä 6.8.-12.8.
Lahden Kansainvälinen Urkuviikko 7.8.-12.8.
Turun musiikkijuhlat 9.8.-22.8.
Helsingin juhlatviikot 16.8.-2.9.
Eteläpohjalaiset Spelit, Kauhajoki 31.8.-2.9.

Komerssin vanhanajan Markkinat

Raahen Rantatorilla, Rantakatu 37
pe 13.7. klo 17-22, la 14.7. klo 10-16, su 15.7. klo 10-16

Turun Keskiaikaisilla markkinoilla 28.6.-1.7.

on tarjolla laaja kattaus monenlaista keskiaikaista musiikkia tunnelmallisista esityksistä riehakkaaseen markkinameininkiin. Soittoneikat, musikantit ja laulunlurittelijat Teinin olut-tuvalla, Saunatuvalla ja Jokirannan esiintymispisteessä johdattavat kävijät ainutlaatuiselle matkalle keskiaikaisten sävelten pyörteisiin.

Tänä kesänä Keskiaikaiset markkinat vie kävijät unohtumattomalle matkalle riemuvuoteen 1400! Keskiaikainen Turku on kaikenlaisten ihmisten vireä kaupunki, jossa varsinkin markkinoiden aikaan riittää monenlaista nähtävää ja tehtävää. Neljään päivään mahtuu iloa ja surua, yltäkylläisyyttä ja pätkätöitä, soppaa ja saippuaa sekä tietenkin hurmiota ja rak-kautta. Nähdäänpä Turussa tänä kesänä myös mystikkonaisia, Pyhä Yrjö ja lohikäärmeekin!

Suomi on tunnetusti erikoisten kesätapahtumien luvattu maa

Heinäkuussa vietetään muun muassa ulko-
maisissa medioissakin noteerattuja Eukon-
kannon MM-kisoja sekä Suopotkupallon
MM-kisoja. Kaikkien pessimismin taipuvais-
ten puolestaan kannattaa suunnata Puolan-
kaan heinäkuun alkupuolella.

3.-4.7. **Eukonkannon MM-kisat**, Sonkajärvi
4.7. **Lypsyjakkaran heiton SM-kisat**, Varkaus
17.-18.7. **Suopotkupallon MM-kisat**, Ukkohalla
23.-25.7. **Reiska-MM**, Vesanto
20.-26.7. **Kesäpilikin MM-kisat**, Pudasjärvi

Muutamia vanhan ajan markkinoita

Isonkyrön 1700-luvun markkinat 10.-12.8.,
Museotiellä. Pe klo 16-20, la klo 10-17
ja su klo 11-17.

Vuosittain käsityöläiset ympäri maan kokoontuvat
kulttuurihistorialliselle Isonkyrön Vanhan kirkon
kupeelle myymään upeita käsin tehtyjä tuotteitaan
elokuun toisena viikonloppuna.

Peräpohjolan Markkinat

Pe 29.6. klo 16–20 ja La 30.6. klo 10–15
Paikka: Tornio, Raatihuoneen ympäristö
Käsityöläismarkkina- ja elämystapahtuma

Tule kokemaan markkinahumua peräpohjalaisit-
tain 1900-luvun alun tyyliin keskellä kaupunkia
autenttisessa ympäristössä. Markkinat tunnetaan
korkeatasoisesta käsityötuotteiden, leivonnaisten ja
design-tuotteiden tarjonnastaan ja toriravintolassa
voit nauttia perinteistä kuivalihakeittoa.

Markkinoita elävöittävät historialliset roolihen-
kilöt, teatteri- ja musiikkiesitykset.

Hämeen keskiaikafestivaali 15.–19.8. Linnanpuisto ja Linnanniemi, Hämeenlinna

Tapahtumaa on järjestetty jo
vuodesta 1997, ja se on kasvanut
Suomen toiseksi suurimmaksi
keskiaikatapahtumaksi.
Järjestäjä on Hämeen keskiaika-
tapahtumat Oy ja kävijöitä oli
23 800 vuonna 2017.
Teemana vuonna 2018
on Pidot ja paistit.

Äänekosken ensimmäiset Keskiaikamarkkinat 29.6.-1.7.

Liesniemen Keskiaikamarkkinat 21.-22.7. la klo 14–20, su klo 10–15. Liesniementie 11 21570 Sauvo

Uvilassa on järjestetty Keskiaikaiset Hansamarkkinat vuodesta 2000 alkaen elokuun ensimmäisenä viikonloppuna

Tammisaari- Fiskars-retki

Tammisaaren kirkko

Oppaamme Salla-Maaria Tammisaaressa

Retkemme Tammisaareen ja Fiskarsiin alkoi totuttuun tapaan Päkaksen alaparkkipaikalta lauantaina 19.5. Kuljettaja Juho toivotti meidät lämpimästi tervetulleiksi ja saimme nauttia hänen hyvästä ajotaidostaan ja muusta huolenpidosta päivän aikana. Pysähdyimme menomatalla kahville Karjaan ABC:llä.

Opas **Salla-Maaria Lehmussaari** tuli Tammisaaren asemalta bussimme kyytiin ja kertoi, että Raasepori on perustettu vuonna 2009, se on muodostettu Tammisaaresta, Karjaasta sekä Pohjasta ja asukkaita on 28500, joista 66 % on ruotsinkielisiä ja 31 % suomenkielisiä. Tammisaari on vanha kaupunki, se sai kaupunkioikeudet 1546 ja siellä on asukkaita

15000, joista yli 80 % on ruotsinkielisiä. Kesällä asukasmäärä lisääntyy, kesähuiloita on 6400 ja saaria 1300. Julkkis-kesäasukkaatkin saavat olla rauhassa, koska Tammisaari on niin pieni kaupunki. Tänne muuttaa melko paljon eläkeläisiä, koska on rauhallista, mutta paljon on myös poismuuttajia. Uusia taloja on rakennettu ja asuntoja on tyhjiäänkin.

Aloitimme siis kiertoajelun asemalta, josta alkaa Suomen pisin ylämäkirautatie Hyvinkäälle. Salpausselkä kulkee täältä Hyvinkäälle asti. Helsinkiin on matkaa 80 kilometriä ja Hankoon 30 km. Meriteitse saapuessa joutuu koukkimaan, koska kaupunki on poukamassa.

Näimme satamassa Sunnan II:n, entisen

Raippatorin vanhanmallinen häpeäpaalu

sisävesialuksen Saimaalta, joka tekee saaristoristeilyjäsekä keltaisen puurakennuksen, Knipanin, 1867-1871 veden päälle paa-luille rakennetun kesäravintolan, jolla on todella vanhat perinteet ja jossa ehdottomasti täytyy vierailla, kun tulee Tammisaareen. Knipan on joskus palanut, se on ollut väritään myös sininen ja se siirrettiin nykyiselle paikalleen 1907. Lähellä olevissa punaisissa rantamakasiineissa toisessa oli Suomen ensimmäinen disco, jonne tultiin pitkienkin matkojen päästä, mutta etenkin paikkakunnan varuskunnasta Dragsvikista ja ruotsinkielisestä naisseminaarista. Discos- sa myytiin olutta metritavarana ja siellä oli tahmea kokolatiamatto. Nyt rakennuksessa on luontokeskus, joka esittelee saariston luontoa. Vierasesatamassa on paljon ravintoloita.

Aivan rannan tuntumassa näimme Gunnar Elfgrenin veistämän kahta kultaista lokkia esittävän patsaan, joka pystytettiin vuon-

na 1963 muistoksi siitä avusta, minkä Tammisaari oli sotavuosina 1939-1944 saanut ruotsalaiselta ystävyyskaupungiltaan Ystadilta. Patsas symboloi ystävyyskaupunkiajatus- ta. Ystadiin pystytettiin samanlainen muistomerkki. Tammisaaren patsaan lokit lentävät kohti Ystadia ja Ystadin lokit kohti Tammisaarta.

Pub Niska-pizzeria sijaitsee Stallörenin puistossa makasiinissa, joka toimi ennen varastona. Samaisessa puistossa on merenkulkijain muistomerkki, jonka Länsi-Uudenmaan kunnat pystyttivät 16.10.1938 niiden länsi-uusimaalaisten muistoksi, jotka sodan ja rauhan aikana ovat joutuneet meren uhriksi. Muistomerkkin on tehnyt Felix Nylund. Ajoimme Tammisaaren uimarannan ohi, joka on kuuluisa siitä, että Alvar Aalto oppi tällä rannalla uimaan. Muita kaupungissa asuneita tai vaikuttaneita kuuluisuuksia ovat Helsingin olympialaisten 1952 kajakkimelonnan olympiavoittaja ja kaksinker-

tainen maailmanmestari Thorvald Strömberg, jonka muistomerkin vihkiäisiä vietettiin 25.5.2012 Vaakahuoneenpuistossa. Samaan puistoon pystytettiin 4.6.2001 marsalkka Mannerheimin syntymäpäivänä kahden Mannerheim-ristin ritarin Tor Lindblad ja lentäjä-ässä Hans Windin (kaksinkertainen Mannerheim-ristin ritari) muistomerkit.

Taidemaalari Helene Schjerfbeck on myös ollut tammisaarelainen. Schjerfbeckin julkisen muistomerkin toteuttamiseksi pidettiin kansainvälinen kilpailu vuosina 2009-2010. Norjalaisen Anne Katrine Dolvenin kilpailuehdotus valittiin voittajaksi ja Schjerfbeckin elämäntyötä kunnioittava muistomerkki vihittiin käyttöön 19.5.2011 Skeppartärdgårdenin puistossa, jossa voi soittaa kelloa taiteilijan muistoksi.

Helene Schjerfbeckin asuintalo on purettu ja sen paikalle on rakennettu kerrostaloja, mutta muistolaatta on muistuttamassa tästä kuuluisasta asukkaasta. Taiteilija asui Tammisaassa myös Saunakadulla Kalatorin varrella sijaitsevassa keltaisessa talossa (ruskeat nurkkalaudat), joka vielä seisoo paikallaan. Talossa toimi myös Länsi-Uudenmaan kirjapaino perustamisensa aikoihin. Kolmas Schjerfbeckin muistomerkki sijaitsee puistossa Pitkäkadun ja Kustaa Vaasan-kadun kulmassa.

Alvar Aalto suunnitteli Tammisaaren talon pitkäaikaiselle ystävälleen, kirjailija ja taidehistorioitsija Göran Schildtille, jonka pääteos oli Aallon elämäkerta Valkoinen pöytä. Hän kirjoitti myös paljon muita teoksia Aallosta. Runoilija, kirjailija, toimittaja ja poliitikko Tommy Tabermann oli syntynyt Tammisaassa.

Suomen kansakoulun isä Uno Cygnaeus on myös asunut kaupungissa, jossa hänen kouluasetuksensa allekirjoitettiin ja jossa hän vihki 1871 käyttöön Suomen ensimmäisen naisseminaarin, Ekenäs seminariumin, joka toimi 1871-1974 Raaseporintien ja He-

dvig Sohlbergin kadun varrella sijaitsevilla rakennuksissa, joissa nykyään on ammattikorkeakoulu Yrkeshögskolan Novia. Seminäärin päärakennus on vuodelta 1871 ja se edustaa tyypillistä suomalaista uusklassismia.

Näimme Panssariestekivet, Raaseporintien ja Fleminginkadun kulmaan Tammisaassa perustetun 17. divisionan - Tammi-divisionan veteraanien vuonna 1986 pystyttämän Hangon rintamalla 1941 käytyjen taistelujen muistomerkin.

Ohitimme harjulla sijaitsevan Ramunderin kiven, joka on jääkauden aikainen siirtolohkare. Ramunder oli tarujen vahva mies ja tämä on kivi, jonka hän heitti jättiläisten päälle.

Tammisaaren Dragsvik on Suomen Puolustusvoimien ainoa ruotsinkielinen joukko-osasto, joka otti kasarmialueen raken-

Tornikellorakennus Fiskarsissa

Stenhuset eli Kivimuuriksi kutsuttu Ruukin päärakennus

nukset varuskuntakäyttöön vuonna 1940. Dragsvikissä on tyttöjä paljon asevelvollisuuttaan suorittamassa. Alueen venäläisissä parakeissa oli punaisten vankileiri vuonna 1918, aluksi vain 100 vankia, sitten enimmillään 9 000. Joukkohauta on tien oikealla puolella ja siihen on haudattu n. 3 000 punaista. Kuolleisuus vankileirillä muodostui poikkeuksellisen korkeaksi. Vangeista kuoli lähes joka kolmas, useimmat heistä vain muutaman kuukauden aikana. 4.-5.6.1988 pidettiin muistotilaisuus, jossa paljastettiin laajennettu muistomerkki, jonka pronssilevyn pintaan oli kaiverrettu kuolleiden nimet ja henkilötiedot. Muistomerkille koonnuttiin uudelleen 29.5.1993, kun piispa Erik Wikström siunasi kuolleet haudan rauhaan. Tasavallan presidentti Mauno Koivisto vaimoineen kunnioitti muistohetkeä läsnäolollaan.

Mitä muuta näimme bussin ikkunasta?

Tammissaaren leirintäalueen, jossa juhanuksena ala-ikäraja on 40 vuotta, että meno pysyy rauhallisena; sairaala-alueen, jossa oli ennen synnytysosastokin, nyt mennään Turkuun asti synnyttämään; markkinakentän; vanhan ja uuden hautausmaan; urheilukentän sekä paloaseman.

Opas kertoi, että kaupungissa harrastetaan mm. käsipalloa Ekenäs IF:ssä, 9.6. juostaan naisten kymppi ja että parhaillaan oli menossa moottoripyörätapahtuma kolmen ruukin kierros. Ruotsin kuningaspari on vierailut Tammissaarella, samoin presidentti Halonen. Allsång-tilaisuuksia vetää kesäisin lähellä asuva Ami Aspelund. Täällä on myös Suomen suurin ruotsinkielinen kesäteatteri.

Raippatorilla seisoo vanhanmallinen häpeäpaalu muistuttamassa ajoista, jolloin rikoksista rangaistiin julkisesti pieksemällä. Siellä jalkauduimme Tammissaaren viehättävälle puutaloalueelle, vanhimmat talois-

ta ovat 1600-1700 -luvulta. Neliruutuiset ikkunat ja pystyaukioitus ovat kuulemma 1600-1700 -luvulta, kun taas kuusiruutuiset ikkunat ja poikkilaudat ovat 1800-luvun loppuvaiheilla rakennettuja. Aika moni talo on punamullalla maalattu. Vuonna 1772 käsityöläisille annettiin määräys ripustaa työpajojensa oville kilvet, jotka ilmoittivat, mitä he valmistivat. Korttelinimiä on nähtävillä myös talojen seinissä, kuten juorupeilejäkin.

Kirkkokatu on kaupungin vanhin katu ja keskustassa sijaitsee maamme vanhin kävelykatu, Kuninkaankatu, vuodelta 1666. Kallatorilla ei myydä enää kaloja. Kaupunkikisäkin näkyi vilahdavan jossain.

1600-luvulla Tammisaari oli yksi Suomen pienimmistä kaupungeista noin 100 asukkaallaan, jotka kokivat kovaa kohtelua päätäjien taholta. 1500-luvulla kaupunkilaiset yritettiin saada muuttamaan Viipuriin, sitten Helsingin perustamisen jälkeen Helsinkiin. 1614 ulkomaisten alusten tulo kaupungin satamaan kiellettiin ja 1636 ulkomaankauppa kiellettiin kokonaan.

Tammisaaren kirkon rakennustyöt painuivat alulle kreivi Gustaf Adolf Lejonhufvud 1651. Tämä Suomen ensimmäinen harmaakivikirkko paloi 1821, kirkonkello saatiin pelastettua. Nyt uusklassismia edustavassa kirkossa oli kahdet hautajaiset, joten sinne ei päässyt sisälle. Kuulimme, että rakennus on sisältä kaunis ja että siellä on käytetty kultaa ja valkoista.

Fiskars

Lounastimme Ravintola Kuparipajassa, jonka jälkeen Mona-opas kertoi Fiskarsista, ensin kävelykierroksella ja sitten bussilla kiertäen. Fiskars on taiteilijoiden mekka, siellä asuu muun muassa paljon keraamikkoja ja lasिताiteilijoita. 113 taiteilijaa on perustanut taiteilijayhdistys Onoman. Löytyy myös paperi- ja takopaja. Miten paikasta on tul-

lut tällainen taiteilijakeskittymä? 1980-luvulla Fiskars ulkoisti toimintansa ulkomaille, mutta kunnosti entiset työläisten asuintalot 1990-luvulla ja taiteilijat tulivat tänne asumaan, taloissa on myös käsityöläisten ja muotoilijoiden työskentely- ja myymälätiloja.

Fiskarsin ruukin perusti hollantilainen Peter Thorwöste 1649 kuningatar Kristiinan privilegialla, jolla hän sai oikeuden valmistaa valettuja ja taottuja tuotteita tykkejä lukuun ottamatta. Samana vuonna hän sai myös luvan perustaa Fiskarsiin masuunin ja kankivasaran. Suuren Pohjan sodan vuoksi Ruotsissa tarvittiin aseita.

Fiskarsin tarvitsema malmi jouduttiin pääosin kuljettamaan Tukholman saaristosta Utön kaivoksesta. Ruukkien perustamisen Suomeen kannatti, koska Pohjan pitäjän ympäristöineen oli seutua, jolla oli käytämätöntä vesivoimaa sekä runsaasti metsää puuhiilen valmistamiseen. Lisäksi Pohjan-kuru tarjosi sopivan satamapaikan.

Valmistettu kankirauta vietin pääasiallisesti sellaisenaan Ruotsiin Tukholman Vanhankaupungin Rautatorille. Fiskarsissa siitä valmistettiin mm. nauvoja, lankaa, veitsiä, kuokkia ja raudoitettuja pyöriä.

1783 Ruukki siirtyi Björkmanin suvun omistukseen ja sen tuotanto oli keskittynyt läheisen Orijärven kuparikaivoksen kuparimalmin jalostamiseen. 1800-luvulla kuparia saatiin kaivoksesta enää niukasti. Masuuni suljettiin vuonna 1802, jonka jälkeen ruukissa ei enää ollut raudan perustuotantoa.

Turkulainen apteekkari Johan Jacob Julin (myöhemmin von Julin) osti Ruukin vuonna 1822. Hänen aikanaan Ruukkia kehitettiin aktiivisesti ja sen toiminta painottui nimenomaan raudan jalostamiseen. Suomen ensimmäinen hienotaepaja perustettiin Fiskarsiin vuonna 1832. Hienoseppiä saapui mm. Englannista, heillä oli oppipoikia. Joka päivä tehtiin töitä klo 6-19, myös lauantaisin. Vuonna 1837 perustettiin Suomen ensimmäinen

mainen konepaja. Von Julinin kaudella tehtiin monia merkittäviä sosiaalisia uudistuksia. Ruukkiin perustettiin mm. oma koulu ja sairaala, ruokala työläisille. Hän olikin koko kylän ”isäpappa”. Myös maataloutta kehitettiin voimakkaasti, viljeltiin vehnää, ohraa, ruista sekä kauraa ja ruukki oli omavarainen, navetassa oli yli 300 lehmää. Von Julin oli neljä kertaa naimisissa, hän sai 11 lasta, joista 5 jäi eloon.

Vuonna 1883 Fiskarsista tuli osakeyhtiö ja vuonna 1915 se listautui Helsingin pörssiin. Vuonna 2014 Fiskarsin perustamisesta tuli kuluneeksi 365 vuotta. Tänäpäin Fiskars-konserni on kansainvälinen yhtiö, joka tarjoaa monipuolisia kuluttajatuotteita kotiin, puutarhaan ja ulkoiluun. Fiskarsin aura on maankuulu, sitä valmistettiin aikoinaan yli miljoona kappaletta. Kuuluisat Fiskarsin sakset täyttivät 50 v. viime vuonna, classic-mallia on myyty yli miljardi kappaletta.

Kasarmit ovat työvälle rakennettuja asuintaloja. Vanhempi, torilta katsottuna oikeanpuoleinen, C.L.Engelin piirtämä kasarmi on vuodelta 1827. Vasemmanpuoleinen ”uusi” kasarmi on J.E. Wiikin käsialaa vuodelta 1852. Paloasema on rakennettu 1912 ja peruskorjattu vuonna 1931 Fiskarsin vapaapalokunnan 50-vuotisjuhlan yhteydessä. Sen korkean tornin sisäpuolelle ripustettiin vesiletkut kuivumaan.

Punatiilinen Tornikellorakennus vuodelta 1826 oli alunperin koulu. Rakennusta korotettiin 1830-luvulla ja se sai toiseksi siivekseen tallirakennuksen. Samalla sen katolle nousi puinen kellotorni, jonka aito Könnin kello nro 9 on vuodesta 1842 ilmoittanut ajan ruukkilaisille, se toimii edelleen. Nykyään rakennuksessa on myymälöitä, kahvila ja asuntoja.

Uusi mylly rakennettiin kuona- eli slagitiilestä vuonna 1898 vanhalle myllypaikalle. Fiskarsin myllyn kerrotaan olleen pitäjän suosituin ja se oli toiminnassa aina 1950-luvulle asti.

Stenhuset eli Kivimuuriksi kutsuttu ruukin

päärakennus - corps de logis - rakennettiin vuosina 1816-1822. Alunperin se oli omistajan asunto ja ruukin hallinnollinen keskus. Uusklassisen rakennuksen ensimmäiset suunnitelmat laati Pehr Granstedt, jonka piirustuksia täydensivät Charles Bassilta tilatut lisäsuunnitelmat, ja myös C.L.Engel osallistui suunnittelutyöhön. Engelin piirtämät siipirakennukset jäivät toteutumatta. Nykyään rakennus on Fiskars-yhtiön edustuskäytössä. Mainittakoon, että marsalkka Mannerheimin vanhemmat on vihitty talossa.

Lounaspaikkamme Kuparipajan talo rakennettiin alunperin vuonna 1818. Kaksikerroksinen kivitalo paloi vuonna 1855, mutta se rakennettiin uudelleen. Kuparivasaratoiminnan loputtua rakennuksen alakertaan sijoitettiin hienopajan tuotantoa ja yläkertaan hiomo. Kolmannen kerroksen rakennus sai vuonna 1898. Kuparipajassa on nykyään myös näytely- ja myymälätilaa.

Viljamakasiini rakennettiin kuonatiilestä vuonna 1902 Waldemar Aspelinin piirustusten mukaan. Tyylillisesti makasiini edustaa jyhkeää uusrenessanssia ja se on toiminut näyttelytiloina vuodesta 1996 lähtien.

Lukaali on arkkitehti Waldemar Aspelinin suunnittelema vuosisadan vaihteen keräilytyyliä edustava seuraintalo, joka valmistui vuonna 1896 ruukin asukkaiden yhteistyön tuloksena. Lukaalin suurta juhlasalia kaunistavat Lennart Segerstrålen maalaukset vuodelta 1938. Ne kertovat omaa tarinaansa ruukin elämästä, käyttihän taiteilija asukkaita maalaustensa malleina. Monien kokouksien ja juhlien talo on tänäänkin alkuperäisessä käytössä.

Fiskarsista löytyy myös oma panimo, entinen Petrin panimo Rekolasta Vantaalta. Kävely- ja bussikerroksen jälkeen saimme aikaa tutustua ominpäin alueeseen. Kello 17 bussi starttasi jälleen kohti Vantaata. Retki oli mielenkiintoinen ja kaikin puolin onnistunut. ●

LÄHTEET: oppaat ja internet

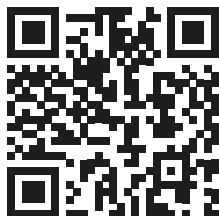

Peukaloiset kokoontuivat Rajalla Päiväkummussa 11.4.2018 vas. Leila, Hilkka, Rajja ja Anneli, kuvan otti Mirja.

vantaankansanperinteenystavat.fi

Sivuille pääset kätevästi
myös älypuhelimella

Lataa esim. **Google Play** kaupasta ilmainen QR koodin luku sovellus. Osoita puhelimen kameralla koodiin, älylaite "skannaa" koodin, klikkaa linkkiä, niin pääset sivuille.

Makramee

kurssi Päkaksessa

Kokoonnuimme lauantaina 24.2. Päkakseen harjoittelemaan makrameen tekoa. Opettajana toimi **Ene Tammik**. Makramee on käsityötekniikka, jossa solmuja käyttämällä saadaan aikaan koristeellisia nyörejä tai pintoja. Kolmessa tunnissa ei suurta työtä olisi ehtinyt teh-

dä, joten saimmekin harjoitustehtäväksi pienen pöllön. Alun kangertelun jälkeen alkoivat solmut onnistua ja saimmekin hienot pöllöt aikaiseksi. Oli mukavaa opetella jotain uutta ja olin hyvin ylpeä tekeleistäni. KYLLÄ, se oli pöllö!

Satu Raninen

30-vuotisjuhlassa oli tarjolla Liisa Leimanin suussasulavia **Serina-kakkuja**. Ohje on julkaistu Hurakassa jo aiemmin, mutta julkaistaan se vielä uudestaan

Serina-kakut, n. 50 kpl

200 g	voita tai margariinia
2 dl	fariinisokeria
1 kpl	kananmuna
1 tl	leivinjauhetta
2 tl	vaniljasokeria
3 ½ dl	vehnäjauhoja
voiteluun	kananmuna
pinnalle	mantelirouhetta

Sekoita vehnäjauhoihin vaniljasokeri ja leivinjauhe. Vatkaa huoneenlämpöinen rasva ja fariinisokeri kuohkeaksi. Lisää kananmuna voimakkaasti vatkatun. Leivo pieniä, reilun peukalonpään kokoisia palloja. Asettele väljästi pellille (leviävät paistettaessa!) Voitele kananmunalla ja ripottele pinnalle mantelirouhetta.

Paista 200°C noin 10 min

Maidottoman tai laktoosittoman saat kun käytät maidotonta tai vähälaktoosista margariinia!

Tuttu Karjalainen herkku periaattella: "kun ensin keittää ja sitten pais-
taa niin sitten se vasta makialta maistaa".

"Uottaks työ millo syöniet **vesrinkelöi?**"

5 dl	vettä
50 g	tuorehiivaa
3 tl	hienoa merisuolaa
1 kg	vehnä jauhoja

KEITINLIEMI:

1,5 l	vettä
1,5 rkl	merisuolaa

Liota hiiva kädenlämpöiseen veteen, lisää suola. Sekoita jauhot joukkoon
pikkuhiljaa, hyvin sekoittaen. Vaivaa taikina tiiviiksi. Anna kohota liinan alla
peitettynä n. tunti. Leivo taikinasta sormen paksuisia n. 10 cm:n halkaisijal-
taan olevia rinkelitä. Kohota liinan alla puolisen tuntia. Keitä vesi, lisää suola.
Laita muutama rinkelä kerrallaan kiehuvaan veteen, n.30-40 sekunniksi,
kunnes nousevat pinnalle ja nosta sitten reikäkauhalla leivinpaperin päälle.
Laita rinkelit kuumaan uuniin (225 - 250) anna paistua n. 15 -20 min.

VINKKI

Lisämakua saat, jos teet taikinan ns. juureen, (sekoita vesi, hiiva ja
1/3 jauhoista velliiksi, peitä liinalla ja anna kuplia lämpimässä
paikassa yön yli, lisää sitten suola ja loput jauhot) ja paistat
oikeassa puulla lämmitettävässä uunissa.
Taikinaan voi lisätä myös nokareen voita.

Sitruunalla raikastettu porkkanahilloke

on kauniin värinen ja herkullinen lisä esimerkiksi juustopöytään

500 g	porkkanoita
2 dl	vettä
1 tl	sitruunankuorta raastettuna
2 rkl	sitruunanmehua
2 dl	hillosokeria
Valmistus	30 - 60 min

Kuori ja viipaloi porkkanat noin 1-2 cm:n paksuisiksi viipaleiksi.
Mittaa vesi pieneen kattilaan ja keitä porkkanoita kannen alla noin
20 minuuttia tai kunnes ne ovat pehmenneet.

Soseuta porkkanat sauvasekoittimella. Mittaa joukkoon sitruunankuori ja
-mehu, sekä hillosokeri. Kuumenna vielä kiehuvaksi ja keitä miedolla
lämmöllä noin 10 minuuttia välillä sekoittaen.

Anna jäähtyä ja tarjoa porkkanahilloke esimerkiksi vanhan goudan ja
maalaiskauraleivän kanssa juustopöydässä.

Tapakuntumia

ja muuta sekalaista

Facebookiin on perustettu ryhmä:

Vantaan kansanperinteen ystävät ry
Käykää liittymässä.

Helsingan keskiaikapäivä 11.8.

Pyhän Laurin kirkon puistossa,
osallistujia kaivataan teltallemme!

YHTEYDENOTOT: Mirja tai Leila

Arpajaisvoittoja

toivotaan Leilalle Pestuumarkkinoiden arpajaisia varten.

Elokuun mahdollisesta tupailasta
tiedotetaan myöhemmin,
samoin Tamminiemen retkestä.

Pestuumarkkinoiden 15.9.
suunnittelupalaverit Päkaksessa
27.8. ja 10.9. klo 17.00.

Käsityökerho Peukaloiset

jatkavat 27.9. alkaen kahden viikon
välein parittomien viikkojen torstaisin
klo 12-14. Vetäjäksi on lupautunut
Anneli Korhonen

Myytävänän

Kangaspuut kaikkine tarvikkeineen,
hinta 200-250 €, Hämeenlinnassa.

TIEDUSTELUT kesäkuun loppuun
mennessä Liisa Tanskaselta

Vuoden 2018

juhlien ja muiden tilaisuuksien
alustava aikataulu

- 15.9. Pestuumarkkinat
- 13.10. Kekrijuhla
- 24.11. Pikkujoulu
- 8.12. Joulumyyjäiset

2018

Vantaan kansanperinteen ystävät ry.

Puhelinnumeroita
Sähköpostiosoitteita

HALLITUS

Jäsen	Puhelin	Matkapuhelin	Sähköposti
Kalervo Pelkkikangas, pj	872 4264	040 577 2645	kalervo@pelkkikangas.net
Raimo Tanskanen, varapj	827 3314	040 900 3880	raimo.tanskanen@kolumbus.fi
Liisa Tanskanen, siht.	827 3314	040 900 3881	
Leila Aaltolahti		050 345 6045	leila.aaltolahti@kotikone.fi
Ene Tammik			miisu.eb@mail.com
Anneli Korhonen		0440 552 882	anneli.korhonen@gmail.com
Satu Raninen		040 715 0076	satu.raninen@icloud.com

TOIMIHENKILÖITÄ

Liisa Pöyhönen	040 510 1742	liisa.poyhonen@elisanet.fi
Mirja Antila	050 599 6936	mirja.antila@kolumbus.fi
Tiltoimisto Ritva Pulkkinen	050 386 5515	ritva.pulkkinen@welho.com

TOIMINNANTARKASTAJAT

Liisa Leiman	050 460 4708	liisa.leiman@hotmail.com
Helena Tuokkola	050 382 3475	helena.tuokkola@welho.com

VARRALLA:

Jorma Vartiainen	823 2229	050 521 5861	jorma.vartiainen@elisanet.fi
Marjatta Koivu-Loman		050 566 6207	marjatta.koivu-loman@welho.com

